

СТУДИИ НА СЛУЧАЈ ЗА ТЕСТ ГРАЃАНСКО ПРАВО

Студија на случај бр. 1

Тужителот на 15.06.2016 година поднесе тужба против тужениот за смекавање на владение . Во истата наведе дека пред истекот на договорот за закуп на деловен простор тужениот како закуподавач му го нарушил валеднието на истиот без повод и причина ја сменил бравата, па тужителот не бил во можност да го користи просторот. Предложи да бидат сослушани сведоците Ј.К и М.Ј на околности во врска со смекавањето.

Тужениот го оспори тужбеното барање и предложи да биде сослушан сведокот К.Л кој ќе потврди дека тужениот не бил во РМ во периодот кога тужителот тврди дека е нарушено владението. Судот на расправата ги сослуша предложените сведоци , но од страна на тужениот е истакнат приговор дека записникот не е сочинет во форма на тонски запис и дека судот направил повреди на постапката при редоследот на поставувањето на прашања на сведоците. Имено, спротивно на законот судот поставувал прашања на сведоците без да им даде можност на странките според законски предвидениот редослед да поставуваат прашања на сведоците. Тужителот на расправата одржана 14.04.2017 година истакна приговор на неразумно долго водење на постапката и непочитување на законски предвидениот рок за завршување на постапката за овој вид на спор.

1. Дали судот направил повреди на парничната постапка доколку не е вршено тонско снимање на рочиштето?

2. По кој редослед во парничната постапка се поставуваат прашања на сведоците?

3. Дали судот во конкретниот случај ја водел постапката во рамки на законски предвиден рок за овој вид на постапка?

Студија на случај бр. 2

Тужителот ЕВН АД Скопје на ден 12.03.2013 година поднесе тужба против тужениот В.С од Скопје за стекнување без основ вредност 43.000,00 денари. Во тужбата и на расправите преку полномошникот наведе дека овластени службени лица на тужителот на ден 10.05.2010 година врз основа на работен налог при вршење на контрола во објектот на тужениот констатирале дека тужениот неовластено превземал електрична енергија на начин што без броило бил директно приклучен на мрежата без броило и на тој начин

спротивно на Законот за енергетика и Правилата за дистрибуција за електрична енергија превземал електрична енергија. За констатираното е сочинет записник и е поднесена кривична пријава до ОЈО Скопје за сторено кривично дело кражба на струја во кој сега тужителот како оштетен предјавил штета во износ од 60.000,00 денари. По поднесен обвинителен предлог пред Основниот суд Скопје 1 Скопје се водела кривична постапка во која тужениот е огласен за виновен и му е изречена условна осуда со правосилна пресуда К бр..од 10.08.2012 година. Со наведената пресуда на оштетениот му е досуден износ од 17.000,00 денари, а за преостанатиот дел од оштетното побарувањесега тужителот е упатен на парница. Од наведените причини предложи овој суд имајќи ја во предвид утврдената вина со кривичната пресуда со тужбата предложи судот на име стекнување без основ да му ја исплати разликата на тужителот од 43.000,00 денари со законска казнена камата сметано од поднесување на тужбата до исплатата.

Тужениот во одговорот на тужба го оспори тужбеното барање со наводи дека во конкретниот случај неможе да стане збор за стекнување без основ затоа што не се исполнети условите од чл. 199 од ЗОО. Истакна дека за оштетното побарување веќе е водена кривична постапка во која кривичниот суд веќе досудил штета на оштетениот и од истиот штетен настан неможе повторно да се побарува наведениот износ во парнична постапка , па истакна приговор за пресудена работа. Доколку судот не го прифати овој приговор да цени дали тужителот го запазил рокот предвиден во чл 379 ст.2 од ЗОО за поднесување на тужбата откако од страна на кривичниот суд е упатен на парница и во таа смисла да цени дали настапила застареност на побарувањето.

Тужителот по приемот на одговорот на тужба и по одржаната прва главна расправа со поднесок го прецизира тужбеното барање па наместо на име стекнување без основ, побара наведениот износ од 43.000,00 денари да биде платена на име надомест на штета како разлика од досудениот износ во кривичната постапка до предјавениот износ со кривичната пријава. Се повика на вештиот наод и мислење во кој износот на неовластено преземена електрична енергија е пресмета согласно Мрежните правила и Законот за енергетика. Истакна дека не станува збор за пресудена работа и дека тужбата е поднесена во предвидениот рок во чл. 379 ст.2 од ЗОО и дека настапил прекин на застареност на побарувањето.

Тужениот на расправата не се согласи со наводите во поднесокот , ценејќи дека во оваа фаза на постапката не е дозволено преиначување на тужбата на начин како што тужителот тоа го сторил.

1. Дали во конкретниот случај тужителот со поднесокот го преиначил тужбеното барање и дали судот треба да бара согласност од тужениот?

2. Дали станува збор за пресудена работа?

3. Во кој рок треба да биде поднесена тужбата во случај кога кривичниот суд го упатил тужителот своето побарување да го остварува во процесна постапка, за да се смета дека настапил прекин на застареност?

Студија на случај бр. 3

Тужителот поднесе тужба против тужениот за ништовност на договор за доживотна издршка. Наведе дека тужениот му е брат кој со нивниот сега покоен татко склучил договор за доживотна издршка со кој му го остава целокуониот недвижен имот. Тужителот за постоењето на овој договор дознал во текот на оставинската постапка која се водела пред надлежен нотар. Во таа постапка тужениот го покажал договорот, па нотарот ја запрел постапката поради немање на имот. Имотот кој бил предмет на договорот е стекнат во брак со нивната сега покојна мајка и примателот на издршката - нивниот татко неможел да располага со целиот имот. Исто така наведе дека овој договор неможе да произведува правно дејство затоа што видно од истиот при заврека на договорот бил присутен и потпишан еден сведок, дека неговиот брат како давател на издршката бил застапуван од полномошник со полномошно со истечена важност, затоа што истото било издадено на ден 12.10.2010 година, а договорот е склучен на 15.04.2011 година. Предложи да се утврди ништовност на договорот за доживотна издршка и имотот да се врати на име на неговиот сега покоен татко, односно да се смета за негова оставина.

Тужениот во одговор на тужба истакна дека тужителот нема правен интерес за поднесување на ваква тужба затоа што не е договорна страна. Наведе дека кога се заверувал договорот кај нотар тој бил застапуван од полномошник со уредно полномошно и договорот е склучен согласно закон. Имотот што бил предмет на договорот во имотен лист се водел на име на нивниот татко, па истиот можел да располага, волјата на неговиот татко била да му припадне целиот имот на тужениот по неговата смрт. Тужениот во целост ги исполнил договорните обврски и му пружал доживотна издршка, па предложи да се одбие тужбеното барање.

1. Дали тужителот има правен интерес да поднесе ваква тужба?

2. Дали давателот на издршката при склучување на договорот бил застапуван од полномошник со уредно полномошно?

3. Дали договорот е склучен согласно одредбите од ЗОО, доколку е потпишан само еден сведок?

Студија на случај бр. 4

Тужителот на 15.06.2014 година поднесе тужба против тужениот за смекавање на владение . Во истата наведе дека пред истекот на договорот за закуп на деловен простор тужениот како закуподавач му го нарушил владението на истиот без повод и причина ја сменил бравата, па тужителот не бил во можност да го користи просторот. Предложи да бидат сослушани сведоците J.K и M.J на околности во врска со смекавањето.

Тужениот го оспори тужбеното барање и предложи да биде сослушан сведокот K.L кој ќе потврди дека тужениот не бил во РМ во периодот кога тужителот тврди дека е нарушено владението. Судот на расправата ги сослуша предложените сведоци , но од страна на тужениот е истакнат приговор дека записникот не е сочинет во форма на тонски запис и дека судот направил повреди на постапката при редоследот на поставувањето на прашања на сведоците. Имено, спротивно на законот судот поставувал прашања на сведоците без да им даде можност на странките според законски предвидениот редослед да поставуваат прашања на сведоците. Тужителот на расправата одржана 14.04.2016 година истакна приговор на неразумно долго водење на постапката и непочитување на законски предвидениот рок за завршување на постапката за овој вид на спор.

1. Дали судот направил повреди на парничната постапка доколку записникот не е воден во форма на тонски запис?

2. По кој редослед во парничната постапка се поставуваат прашања на сведоците?

3. Дали судот во конкретниот случај ја водел постапката во рамки на законски предвиден рок за овој вид на постапка?

Студија на случај бр. 5

Тужителот поднесе тужба за надомест на штета против туженото осигурително друштво за надомест на штета која како сопатник ја претрпел поради здобиени повреди во сообраќајна незгода која се случила во Скопје . Виновен за сообраќајната незгода е осигуреникот на тужениот кој управувал моторцикл на кој на задниот дел се возел тужителот.. Истиот се здобил со телесни повреди во пределот на главата наведени во медицинската документација. На негова страна не постои придонес во случување на незгодата со оглед дека против возачот се водела кривична постапка во која истиот е огласен за виновен, а тужителот како оштетен е упатен на парница. Предложи судот да го задолжи тужениот со износ од 350.000,00 денари со законска казнена камата од поднесување на тужбата до исплатата.

Тужениот во писмениот одговор на тужба и на расправата не го оспори основот на тужбеното барање, но истакна дека на страна на тужителот постои придонес затоа што и во записникот за увид е наведено дека не носел заштитна кацига која штити од повреди на главата, што е видно и од видот на

повредите со кои се здобил. Предложи судот да досуди справедлив паричен надомест намален за придонес на тужителот поради неносење заштитна кацига.

Тужителот наведе дека судот не треба да ги прифати овие наводи затоа што во кривичната постапка е утврдена целосна вина на страна на осигуреникот и судот е врзан со кривичната пресуда.

1. По кој основ тужителот побарува штета во овој спор?

2. Дали судот може во оваа постапка да утврдува придонес на оштетениот , при постоење на кривична пресуда со која осигуреникот на тужениот е огласен за виновен ?

3. Каква одлука ќе донесе судот доколку тужителот не носел заштитна кацига?

Студија на случај бр. 6

Тужителката В.М поднесе тужба против тужените Ј.М и С.М и К.М за ништовност на договор за отстапување на имот за време на живот. Истакна дека е сопруга на отстапителот Ј..М кој со нивните синови - сега тужените без нејзино знаење склучил договор за отстапување на имот за време на живот. Во договорот е предвидено дека едниот син го добива станот во сопственост на нивниот татко кој е запишан во имотен лист, а другиот син да го добие недвижниот имот кој отстапителот очекува да го добие во постапка за денационализација. При сочинување и потпишување на договорот не била присутна тужителката како сопругата на отстапителот и истата не го потпишала договорот. Смета дека ваквиот договор е спротивен на закон и не е полноважен затоа што не биле исполнети законските услови за негово склучување , како во поглед на опфатениот имот, така и во поглед на потписниците на договорот. Побара судот да утврди дека ваквиот договор не е полноважен и не може да произведува правно дејство.

Тужените во писмениот одговор на тужба го оспорија тужбеното барање наведувајќи дека со потпишување на ваквиот договор ја изразиле својата волја за распределба на имотот, а сопругата на отстапителот не била повикана при склучување затоа што истата не е запишана како сопственик на имотот во имотен лист, ниту на имотот што отстапителот во иднина очекува да го добие во постапката за денационализација. Предложија да се одбие тужбеното барање како неосновано. Воедно истакнаа дека тужителката од овие причини нема правен интерес за поднесување на ваква тужба.

1. Дали тужителката има правен интерес за поднесување на ваква тужба?

2. Дали со договорот може да биде опфатен имотот кој во иднина треба да го добие отстапителот во постапката за денационализација?

3. Дали договорот е полноважен доколку не го потпишала тужителката како брачен другар на отстапителот?

Студија на случај бр. 7

Тужителите поднесоа тужба против тужениот осигурително друштво за надомест на штета поради смрт на блиско лице кое загинало во сообраќајна незгода по вина на осигуреникот на тужениот, вредност 1.700.000,00 денари. По доставување на тужбата на одговор, а пред првото рочиште за главна расправа тужителите со поднесок го прецизираа тужбеното барање на износ од 3.100.000,00 денари.

Тужениот го оспори првично поставеното тужбено барање како превисоко поставено, а по приемот на поднесокот за прецизирање наведе дека станува збор за преиначување со кое не се согласува, па судот постапи согласно одредбите од ЗПП.

1. Дали во оваа фаза на постапката тужителот може да ја преиначи тужбата?

2. Дали судот може да го прифати преиначувањето, бидејќи нема согласност од тужениот?

3. Доколку судот дозволи преиначување, дали против решението е дозволена жалба?

Студија на случај бр. 8

Тужителот поднесе тужба против тужениот во која наведе дека тужениот го изорал пристапниот пат кон дворот на тужителот, поставил градежен материјал на истиот, па тужителот повеќе нема можност истиот да го користи ниту пеш, ниту со возило. Пристапниот пат тужителот непречено го владее повеќе од 15 години, но сега е спречен со дејствијата на тужениот, поради што со тужбата побара судска заштита. За конкретниот настан исто така пријавил и во полиција, но полицијата го упатила спорот да го решава пред суд.

Тужениот во одговорот на тужба го оспори тужбеното барање наведувајќи дека не ги превзел наведените дејствија во тужбата и дека во моментот кога било пријавено во полиција, во полициската станица лицето Ј.К сосед на странките признал дека ги превзел овие дејствија. По приемот на одговорот на тужба, и по одржување на првото рочиште за главна расправа на која тужениот се впушти во расправа, тужителот достави поднесок до судот со кој ја насочи тужбата према лицето Ј.К како нов тужен во оваа постапка, па судот постапи согласно одредбите на ЗПП

1. За каков вид на тужба станува збор?

2. Дали во оваа фаза на постапката тужителот може наместо првобитно тужениот да тужи друго лице?

3. Кои дејствија ќе ги преземе судот во врска со поднесокот за преиначување према ново тужениот?

Студија на случај бр. 9

Тужителката во тужбата наведе дека бил склучен договор за дар со тужената . Врз основа на договорот тужената се запишала во имотен лист како сопственик. По склучување на договорот тужителката останала без работа и истата нема средства за живот поради што побара раскинување на договорот за дар и отповикување на истиот..

Тужената во одговор на тужба наведе дека го оспорува тужбеното барање и предложи судот да го одбие како неосновано. Не оспори дека тужителката останала без работа , но тоа не може да биде причина за раскинување и отповикување на договорот за дар. Истакна дека е согласна на тужителката да и обезбедува средства за живот .

1. Дали тужителката има право да бара отповикување на договорот за дар од причини наведени во тужбата?

2. Дали тужената може да го избегне отповикувањето на дарот по овој основ ?

3. Во кој законски рок може да се вложи жалба против одлуката на судот со која мериторно е одлучено по тужбеното барање на тужителката?

Студија на случај бр. 10

Тужителот во тужбата наведе дека со тужениот склучиле договор за со кој тужениот се обврзал да му го реновира купатилото . Работата требала да биде извршена во рок од еден месец со материјал обезбеден од тужителот, а за извршената работа тужителот платил износ од 24.000,00 денари. Тужениот не ја извршил работата во определениот рок, а исто така ја извршил неквалитетно, па поради проблем со несоодветно изведена канализација и запушување на истата бил принуден да врши дополнителни поправки за кои платил износ од 15.000,00 денари. Со тужбата предлага да се задолжи тужениот да му го плати овој износ на име надомест на штета . Достави вешт наод и мислење од вешто лице .

Тужениот во одговор на тужба го оспори тужбеното барање затоа што ги извршил сите договорни обврски и купатилото го предал на тужителот и истиот немал забелешки на извршената работа. Запушувањето на канализацијата настанало од несоодветна употреба од страна на тужителот поради фрлање на секакви отпадоци за што со одговорот доставува вешт наод и мислење. Бидејќи двете вештачења се контрадикторни по однос на причините за запушување на канализацијата предложи судот да постапи согласно ЗПП.

1. За каков вид на договор станува збор во конкретниот случај?

2. Како ќе постапи судот со оглед да вештачењата доставени со тужбата и одговорот на тужба се разликуваат по однос на причините за запушување на канализацијата?

3. Доколку вештите лица не постигнат усогласување како ќе постапи судот?

Студија на случај бр. 11

Тужителот поднесе тужба против тужената за надомест на материјална штета-испуштена корист вредност 250.000,00 денари. Во тужбата е наведено дека по вина на тужената која не му го предава во владение станот сопственост на тужителот и го користи без правен основ, тужителот ја губи можноста да го издава под закуп, па со тужбата бара да се задолжи истата да му ја надомести штетата предјавена со тужбата. При поднесување на тужбата не е платена таксата за тужба. Исто така тужителот тужбата ја доставил само во еден примерок без потпис, па судот постапи согласно ЗПП.

1. Како ќе постапи судот по приемот на тужбата за која не е платена такса за тужба?

2. Доколку биде платена таксата за тужба во законскиот рок, кое следно дејствие треба да го преземе судот?

3. Како ќе постапи судот доколку тужителот во определениот рок ја врати тужбата без да ги отстрани недостатоците?

Студија на случај бр. 12

Тужителот со тужбата побара да се задолжи тужениот да му плати надомест на штета за претрпени физички болки, за душевни болки поради намалена животна активност и за страв вкупен износ од 400.000 денари. Во тужбата е наведено дека тужителот врз основа на писмен договор за дело во траење од 1 месец кај тужениот извршувал работни задачи заварувач – бравар. На ден 18.08.2006 година тужителот качен на вилушкар на висина од околу 3 метри сечејќи метална цевка од старо парно пресечената цевка го погодила по главата од што изгубил контрола и паднал на бетонскиот под при што се здобил со телесни повреди – кршење на петата од десната нога и набиеница на стапалото од левата нога. Тужителот и тужениот заклучиле писмена спогодба за надомест на штетата со која тужениот се обврзал тужителот да го пријави во Агенцијата за вработување, да му ги плаќа придонесите за

пензинско, инвалидско и здравствено осигурување сметано од 01.09.2006 година, како и да му исплати плата во целосен износ за цело време додека ќе се наоѓа на боледување, како и да го оствари правото на колективно осигурување и надомест на штета по тој основ од АД за осигурување “Вардар“- Скопје

Тужениот во одговорот на тужбата предложи тужбеното барање да биде одбиено поради тоа што после штетниот настан помеѓу странките била заклучена спогодба за надомест на претрпената штета, која спогодба целосно била извршена. Тужителот во спогодбата се обврзал да не бара од тужениот надомест на штета, ниту било какви други надоместоци од овој штетен настан. предложи да се одбие тужбеното барање.

1. За каков вид на тужба станува збор ?

2. Дали тужителот и покрај склучената спогодба со тужениот која е во целост извршена може да побарува надомест на штета од истиот штетен настан?

3. Каква одлука ќе донесе судот?

Студија на случај бр. 13

Тужителот на ден 16.09.2015 година поднесе тужба против тужената. Во тужбата и на расправите наведе дека е сопственик на стан во Скопје во кој живеел заедно со неговата сопруга се до разводот. По разводот на бракот во текот на јули 2014 година тужителот поради нарушени односи привремено се иселил, а во станот по разводот останала и понатаму да живее сопругата која веднаш истиот месец ја променила бравата. Тужителот тоа го дознал неколку дена по иселувањето кога отишол во станот и неможел да го отклучи со својот клуч. Од наведените причини предлага судот да утврди дека тужената на ден 17.07.2014 година му го нарушила правото на мирно владение на тужителот, да ја задолжи тужената да се исели и да му го предаде во владение станот на тужителот и да се воздржи во иднина од смеќавање на истото.

Тужената во одговор на тужба и на расправите го оспори тужбеното барање и наведе дека тужителот не е активно легитимиран да поднесе тужба за смеќавање на владение затоа што истиот доброволно се иселил од станот и повеќе од една година по разводот живее на друга адреса со неговата нова сопруга. Тужената не му го нарушила владението затоа што тој не го владее станот, а на тужената и ги оставил клучевите од станот при неговото

заминување. Истакна приговор на застареност на правото за поднесување на тужбата.

1. За каков вид на спор станува збор ?

2. Дали тужителот ја поднел тужбата во законски предвидениот рок?

3. Каква одлука ќе донесе судот?

Студија на случај бр. 14

Тужителот К.Л поднесе тужба против тужениот осигурително друштво од Скопје за надомест на нематеријална штета за повреда на лични права , вредност 350.000,00 денари. Наведе дека по вина на осигуреникот на тужениот тужителот како пешак бил повреден во сообраќајна незгода од патничко моторно возило и се здобил со телесни повреди. Врз основа на медицинската документација и вештачењето доставено со тужбата предлага да се задолжи тужениот да му го плати наведениот износ со законска казнена камата од пресудување до исплатата.

Тужениот во писмениот одговор на тужба и на расправата не го оспори основот на тужбеното барање, но ја оспори висината на истото. Во текот на постапката тужителот почина, па судот постапи согласно ЗПП. Со писмен поднесок доставен до судот лицето Л.Ј го извести судот дека е единствен законски наследник на тужителот и дека ја продолжува постапката према тужениот со предлог да се задолжи тужениот да му ја исплати на законскиот наследник нематеријалната штета која со тужбата ја предјавил неговиот сега покоен татко. Тужениот по прием на поднесокот наведе дека не постои законски основ наследникот на тужителот да побарува надомест на ваков вид на штета од тужениот.

1. По кој основ во овој спор од тужениот се побарува надомест на штета ?

2. Каква одлука ќе донесе судот доколку во текот на постапката починал тужителот?

3. Дали законскиот наследник на сега покојниот тужител може да побарува надомест на нематеријална штета од тужениот?

Студија на случај бр. 15

Тужителот С.В од Скопје поднесе тужба против тужената Амбасада на странска држава Во Скопје за надомест на штета. Во тужбата е наведено дека тужителот бил нападна од две кучиња кои излегле од дворот на амбасадата во Скопје и истите му нанеле телесни повреди каснувајќи го за ногата и на раката. Тужителот се јавил на лекар за што му е издадена лекарска документација, а потоа вешто лице изготвило вешт наод во кој се наведени видот карактерот и интензитетот на претрпената штета во вид на страв, физичка болка и намалена општа животна активност. Согласно одредбите од ЗОО ја поднесува тужбата према тужениот и предлага судот да го задолжи да му плати износ од 200.000,00 денари на име надомест на штета со законска казнена камата од пресудување до исплатата.

Судот при претходно испитување на тужбата констатирал дека истата е неуредна и побарал од тужителот уредување по однос на својството на тужениот како правно лице. Тужителот постапувајќи по известувањето на судот во писмен поднесок истакнал дека неможе да достави доказ од Централен регистар на РМ дека тужениот има својство на посебно правно лице. Судот по добивање на известувањето донел решение со кое тужбата на тужителот ја отфрлил . Во поднесената жалба тужителот наведува дека првостепениот суд погрешно ги применил законските одредби и дека неправилно постапил кога ја отфрлил тужбата, затоа што во тужбата се дадени доволно податоци со назив и адреса на тужениот и судот бил должен да постапува и да одлучи мериторно по поднесената тужба .

1. Дали судот во конкретниот случај правилно ги применил одредбите од ЗПП кога ја отфрлил тужбата?

2. До која фаза на постапката судот внимава на странкарска способност?

3. Дали судот имал можност во овој случај да ја продолжи постапката према лице кое нема својство на посебно правно лице?

Студија на случај бр. 16

Тужителот Г.Н поднесе тужба против тужените РМ и Општина Гостивар за надомест на штета вредност 360.000,00 денари. Во тужбата наведе дека истиот се занимава со пчеларство и има пчелни сандаци со пчели поставени во атарот на с.Маврово. На ден 15.08.2013 година во вечерните часови пчелните сандаци биле уништени од диво животно - мечка која исто така го уништила и изела медот кој се наоѓал во сандациите. За настанот пријавил во надлежното министерство при што бил сочинет записник ,а од страна на вешто лице е утврдена висината на штетата во вкупен износ од 360.000,00 денари од кои за уништените сандаци во износ од 100.000,00 денари како и за медот и во

износ од 260.000,00 денари затоа што поради уништувањето му е ускратена заработувачката. Од наведените причини предложи да се задолжат тужените солидарно да му ја надоместат штетата . Одговорноста на државата произлегува од ЗОО, а второтужениот е солидарно одговорен затоа што општината не презела соодветни мерки за заштита на пчеларите од диви животни.

Првотужениот РМ во одговорот на тужба и на расправата го оспори тужбеното барање како превисоко поставено.

Второтужениот Општина Гостивар истакна приговор на недостиг на пасивна легитимација, затоа што според законот одговорноста е само на страна на првотужениот.

1. За каков вид на штета станува збор во овој случај?

2. Кој сноси одговорност за надомест на штета предизвикана од дивеч?

3. Каква одлука ќе донесе судот према второтужениот?

Студија на случај бр.17

Тужителката Г.М поднесе тужба против тужената Б.М за раскинување на договор за доживотна издршка. Во тужбата наведе дека тужителката и тужената се сестри. Без знаење на тужителката нивната мајка која живее заедно со тужената склучила договор за доживотна издршка. Нивната мајка е со нарушено здравје и е сместена во болница поради проблеми со срцето, а поради нарушени односи со мајката заедничкиот живот станал неподнослив и тужената го напуштила нивниот дом и престанала да се грижи за мајката. Од наведените причини предложи да се раскине договорот за доживотна издршка поради тоа што тужената престанала да ги исполнува обврските од договорот.

Тужената во одговорот на тужба и на расправата преку полномошникот истакна приговор на недостиг на активна легитимација на страна на тужителката и предложи судот да ја отфрли тужбата.

По приемот на одлуката во рок од 15 дена полномошникот на тужената со поднесок истакна дека судот пропуштил да одлучи за трошоците во постапката кои биле предјавени на расправата и побара да донесе соодветна одлука.

1.Дали тужителката може да бара раскинување на договорот за доживотна издршка ?

2. Каква одлука ќе донесе судот имајќи го во предвид приговорот за недостиг на активна легитимација?

3. Каква одлука ќе донесе судот доколку не се произнел за трошоците во постапката?

Студија на случај бр. 18

Тужителите поднесоа тужба против тужениот АД Осигурување Скопје за надомест на штета, вредност на спорот 1.000.000,00 денари . Во тужбата е наведено дека првотужителката е сопруга, а второ и третотужителите ќерка и син на покојниот К.Т. од Скопје. На ден 01.10.2004 година во сообраќајна незгода што се случила во Скопје, лицето К. Т. управувајќи велосипед на патот од Скопје бил удрен со моторно возило од непознат сторител. Притоа се здобил со повреда на главата –фрактура на черепот и на телото и бил однесен во Градска Болница во Скопје каде на ден 14.10.2004 година како резултат на повредите починал. Кон тужбата не е доставено сообраќајно вештачење, а како доказ е доставен секционен протокол за смртта. Со смртта на нивниот сопруг , односно татко тужителите претрпеле штета па предложија да се задолжи тужениот да им ја надомести штетата и тоа на тужителката М. Т. во износ од 600.000,00 денари,а на тужителите С. Т. и Ј. Т. по 500.000,00 денари со законска казнена камата сметано од денот на поднесување на тужбата до исплатата и да им ги надомести трошоците во постапката.

Во одговорот на тужбата и на расправите полношникот на тужениот истакна дека од доказите и сообраќајното вештачење доставено со одговорот на тужба не се утврдува со сигурност дека непознато возило е причинител на смртта на покојниот. Видно од сообраќајното вештачење исклучиво виновен за сообраќајната незгода е покојниот кој го управувал велосипедот неосветлен во ноќни услови и претставувал невидлива и неочекувана пречка за возилото, па предложи да се одбие тужбеното барање како неосновано.

1. Каков вид на штета се побарува со тужбата?

2. Каква одлука ќе донесе судот по тужбеното барање доколку утврди целосна вина за незгодата на страна на покојниот ?

3. Дали за овој вид штета треба да се побарува казнена камата од поднесување на тужбата?

Студија на случај бр.19

Тужителот осигурително друштво од Скопје на ден 12.03.2015 година поднесе тужба против тужениот Р.Н.на име регресно побарување на штета износ 215

.000,00 денари. Во тужбата и на расправите е наведено дека тужениот управувал ПМВ марка Форд осигурано со важечка полиса за осигурување од автоодговорност кај тужениот. Возилото го управувал без возачка дозвола, со неприлагодена брзина и поминувајќи на црвено светло на семафорот предизвикал сообраќајна незгода во која е оштетено ПМВ марка Шкода сопственост на оштетениот В.Ј од Скопје. Оштетениот од тужителот вонсудски побарал надомест на штета за оштетено возило, па по сочинување на комисиски записник утврдена е штета во износ од 215.000,00 денари. Оваа штета тужителот во целост ја исплатил на оштетениот на ден 14.04.2014 година. Во записникот за увид е утврдено дека тужениот не поседувал возачка дозвола, дека му е извршено алкотестирање но не е најдено присуство на алкохол во крвта. Целосната вина на страна на тужениот се докажува со сообраќајниот вешт наод доставен со тужбата. Од наведените причини предложи да се усвои тужбеното барање и да се задолжи тужениот да го плати на тужителот регресното побарување во износ од 215.000,00 денари со законска казнена камата сметано од 15.05.2014 година до исплатата.- денот кога на тужениот му била доставена опомената пред тужбата за што е доставен доказ во списите на предметот.

Тужениот во писмениот одговор на тужба го оспори тужбеното барање но ги призна решителните факти во однос на случената сообраќајна незгода и неговата вина, дека управувал без возачка дозвола, како и во поглед на висината на штетата, па предложи заради економичност во постапката и за да не се прават дополнителни трошоци судот да се произнесе со соодветна одлука.

1. Со оглед на наводите во писмениот одговор на тужба каква одлука може судот да донесе во конкретниот случај?

2. Дали во конкретниот случај тужбеното барање е основано и од каде за тужителот произлегува правото на регресно побарување?

3. Дали судот треба да досуди камата од денот кога се побарува со тужбата?

Студија на случај бр. 20

Тужителот поднесе тужба против тужениот РМ Министерство за одбрана за надомест на штета. Во тужбата е наведено дека истиот во АРМ стапил на 14.07.1998 година, а по завршувањето на обуката заедно со други војници заминале на границата Б, граница помеѓу Р.М. и СР Ј.. На ден 18.11.1998 година на граничната линија на М.-Ј. граница се случила несреќа на начин што војникот З. Е. на тужителот му нанел тешка телесна повреда изразена во вид на прострелна рана во пределот на мевот, распрснување на тенкото и дебелото црево, скршеница на третиот лумбален пршлен и парализа на левата нога. Со овие дејствија војникот З.Е. сторил кривично дело - Повреда на чувањето на државната граница од член 337 став 2 во врска со став 1 од Кривичниот законик и бил огласен за виновен и осуден на казна затвор во траење од 8 - осум месеци со пресуда на Основниот суд С. – С. Од страна на оштетениот нема допринос во настанување на штетата, а со правосилна кривична пресуда е утврдено дека обвинетиот Е.З. постапил спротивно на точка 98 став 2 и 3 од Правилото за гранична служба каде е утврдено дека на

органицте за обезбедување на границата кога се на должност забранети им се сите неоправдани работи и постапки со оружјето како опасно средство, па неспорно е дека обвинетиот испалил од својата пушка во правец на оштетениот при што дошло до повредување на тужителот. Во кривичната постапка не била предјавена штета према обвинетиот. Од наведените причини предложи да се задолжи тужениот да му ја надомести штетата за повреда на личните права во износ од 1.500,000,00 денари со законска канена камата од пресудувањето до исплатата.

Тужениот го оспори тужбеното барање и наведе дека одговорноста е утврдена со правосилна кривична пресуда и тужителот неможе да побарува надомест на штета од тужениот, туку само од обвинетиот кој е огласен за виновен. Судот треба да го имаат предвид и член 11 став 3 од Законот за парничната постапка, дека во парничната постапка во поглед на постоењето на кривичното дело и кривичната одговорност на сторителот, судот е врзан за правосилната пресуда на кривичниот суд со која обвинетиот се огласува за виновен. Исто така судот да има во предвид дека постоело колективно осигурување врз основа на кое тужителот од осигурителната компанија добил износ врз основа на полисата за траен инвалидитет, па не му следува надомест на штетата која се побарува со тужбата.

1. Каков вид на штета се побарува со тужбата?

2. Дали тужениот сноси одговорност за надомест на штета и по кој основ?

3. Дали постоењето на колективно осигурување од последици од несреќен случај со кое е исплатена материјална штета за инвалидитет од осигурителна компанија го исклучува правото на надомест на нематеријална штета која се побарува со тужбата од тужениот РМ?

Студија на случај бр. 21.

Тужителот поднесе тужба против тужениот за надомест на штета вредност 120.000,00 денари. Наведе дека со тужениот склучил договор за закуп на стан на определено време од две години за месечна закупнина од 150 евра. Станот на тужениот како закупец му бил предаден во владение во исправна состојба. По истекот на договорот за закуп тужениот му ги предал клучевите од станот, но кога тужителот истиот ден влегол во станот констатирал дека станот е во руинирана состојба со видно оштетен мебел, во купатилото постоеле траги од течење на вода поради која дел од плочките биле испаднати. Веднаш го известил тужениот, го повикал својот адвокат и сведокот Р.Ј направиле записник за состојбата, но во отсуство на тужениот кој одбил да дојде во станот. Потоа повикал и вешто лице кое изготвило вешт наод и мислење. Според вештиот наод штетата која е предизвикана во станот изнесува вкупно 120.000,00 денари. Тужителот доставил известување до тужениот и опомена пред тужба, но тужениот одбива да ја надомести штетата. Од наведените причини предлага тужениот да се задолжи да ја надомести штетата во наведениот износ со законска казнена камата од поднесување на тужбата до исплатата.

Тужениот иако уредно ја прими поканата за одговор на тужба и тужбата со доказите не достави писмен одговор на тужба во рокот определен од страна на судот, па судот постапи согласно одредбите од ЗПП

1. Со оглед дека тужениот не доставил писмен одговор на тужба, каква одлука може да донесе судот?

2. Дали постои законски основ да се побарува штета од закупецот.?

3. Во кој рок е дозволена жалба против одлуката на судот?

Студија на случај бр. 22.

Тужителката О.Л поднесе тужба за надомест на штета против туженото осигурително друштво за надомест на штета кој како сопатник ја пртрпела поради здобиени повреди во сообраќајна незгода која се случила во Скопје . Виновен за сообраќајната незгода е осигуреникот на тужениот кој постапил спротивно на сообраќајните прописи . Од силниот удар во задниот дел на возилото во кое се возела тужителката која седела на совозачкото место удрила со главата во шофершајбната и се здобила со телесни повреди во вид на потрес на мозокот и гребаници на лицето и челото. На нејзина страна не постои придонес во случување на незгодата со оглед дека не го управувала возилото. За вината на осигуреникот на тужениот достави сообраќајно вештачење, а за видот и карактерот на повредите медицинско вештачење. Предложи судот да го задолжи тужениот со износ од 250.000,00 денари со законска казнена камата од поднесување на тужбата до исплатата.

Тужениот во писмениот одговор на тужба и на расправата не го оспори основот на тужбеното барање затоа што неспорно е дека до незгодата дошло по вина на неговиот осигуреник, но ја оспори висината на тужбеното барање. На страна на тужителката постои придонес поради тоа што истата не носела заштитен појас кој штити од челен удар- видно од здобиените повреди во главата, за што доставува вешт наод во кој вештото лице се произнесува дека истата не носела заштитен појас. Не предложи други докази но остави на судот по службена должност да одлучи дали ќе ја сослуша тужителката во својство на странка на оваа околност. Предложи судот да досуди справедлив паричен надомест намален за придонес на тужителката поради неносење заштитен појас. Приговори на предјавената камата која за овој вид на штета не тече од поднесување на тужбата.

1. Дали судот по службена должност може да изведе доказ со сослушување на тужителката во својство на странка?

2. Каква одлука ќе донесе судот по тужбеното барање ?

3. Каква одлука ќе донесе судот во делот на тужбеното барање за каматата?

Студија на случај бр. 23

Тужителот В.К пред Основниот суд Скопје 2 Скопје поднесе тужба против тужениот РМ -Министерство за правда и против Основниот суд Скопје 1 Скопје за надомест на нематеријална штета вредност 300.000,00 денари. Во тужбата наведе дека по кривична пријава од страна на ОЈО Скопје му бил поднесен обвинителен акт за кривично дело Тешка кражба и против него се водела кривична постапка пред Основниот суд Скопје 1 Скопје. Во таа постапка која се водела неколку години од страна на првостепениот суд била донесена ослободителна пресуда, која станала правосилна откако е потврдена од страна на Апелациониот суд. Од страна на кривичниот суд му била изречена мерка притвор која траела два месеци, но поради самото долго водење на кривичната постапка во неразумен рок, иако е донесена ослободителна пресуда и поради мерката притвор истиот претрпел голем срам, му била повредена честа и поради тоа доживувал душевни болки, односно претрпел штета. Се обратил до Министерството за правда за вонсудско решавање на спорот, но барањето му било одбиено. Од наведените причини со тужбата предлага да се задолжи тужениот РМ на име надомест на штета да му плати износ од 200.000,00 денари, а Основниот суд Скопје 1 износ од 100.000,00 денари со законска казнена камата сметано од пресудувањето до исплатата. Одговорноста на тужената РМ е поради мерката притвор, а на Основниот суд Скопје 1 поради водење на кривичната постапка во неразумен рок.

Првотужениот во одговор на тужба истакна дека тужбата треба да се отфрли затоа што тужителот претходно не се обратил за вонсудско решавање на спорот пред надлежниот орган.

Второтужениот истакна приговор за ненадлежност на овој суд да постапува по тужбата и приговор за недостиг на пасивна легитимација затоа што кривичниот суд неможе да биде тужен и да сноси одговорност за водење на постапката во неразумен рок.

1. Каков вид на штета побарува тужителот од тужените?

2. Дали и пред кој орган пред поднесување на тужбата треба да се обрати тужителот за вонсудско решавање на спорот за надомест на штета против РМ?

3. Дали Основниот суд Скопје 2 Скопје е надлежен да одлучува во парнична постапка за надомест на штета поради судење во неразумен рок и дали кривичниот суд може да биде тужен по овој основ?

Студија на случај бр. 24

Тужителот В.М до овој суд поднесе тужба против осигурителна компанија од Скопје за надомест на штета вредност 900.000,00 денари. Истакна дека тужителот има склучено договорно осигурување, односно полиса за осигурување од последици од несреќен случај. Со оваа полиса било опфатено осигурување од тежок инвалидитет или смрт, а висината на осигураната сума по полисата е 2.000.000,00 денари. Во време на важење на оваа полиса тужителот се повредил при извршување на работни задачи кај работодавецот МВР, односно истиот претрпел тешка телесна повреда во вид на тешка изгореница на десната рака при гаснење на пожар, поради што едниот прст му

бил ампутиран, па поради тоа согласно вештачењето има утврден инвалидитет од 20 % според Табелата за утврдување на процент на траен инвалидитет која е составен дел на полисата. Во прилог на тужбата достави медицинска документација и медицинско вештачење . Предложи судот да му досуди износ за траен инвалидитет од 400.000,00 денари и надомест на штета за повреда на личните права за претрпен страв, физичка болка и намалена општа животна активност во износ од 500.000,00 денари или вкупно 900.000,00 денари со законска казнена камата сметано од поднесување на тужбата до исплатата и да му надомести трошоци во постапката.

Тужениот во писмениот одговор на тужба и на расправите го оспори тужбеното барање за траен инвалидитет по висина и достави медицинско вештачење од кое произлегува дека тужителот претрпел траен инвалидитет од 10 %, па согласно осигурената сума уште во вонсудската постапка му бил понуден износ од 200.000,00 денари која истиот не ја прифатил. Тужбеното барање за надомест на штета поради повреда на личните права предложи да се одбие како неосновано затоа што не е предмет на полисата, односно на договор помеѓу странките. По однос на контрадикторноста на двете вештачења доставени со тужба и одговор на тужба остави на судот да одлучи.

1.Каков вид на штета побарува тужителот со поднесената тужба?

2. Како ќе постапи судот поради постоење на две спротивставени вештачења во врска со процентот на траен инвалидитет?

3. Каква одлука ќе донесе судот по тужбеното барање за надомест на штета поради повреда на личните права?